ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

RESİM BÖLÜMÜ

TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT GELENEĞİ BAĞLAMINDA KÜLTÜREL BELLEK

(MEZUNİYET PROJESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA RAPORU)

Hazırlayan

Nisanur Yağan

Yöneten

Doç. Dr. Cemile Didem ÖZIŞIK

Erzurum, 2026

ÖZET

MEZUNİYET PROJESİ

TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT GELENEĞİ BAĞLAMINDA KÜLTÜREL BELLEK

Nisanur Yağan

Amaç:Bu çalışma, Türk resminde natürmort geleneğini kültürel bellek, ev içi mekân ve sanat tarihine yapılan göndermeler bağlamında incelemeyi ve bu kavramları sanatsal bir uygulama aracılığıyla çağdaş bir yorumla ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem:Türk resmindeki natürmort geleneğine ilişkin literatür taranmış ve seçilmiş sanat tarihi örnekleri incelenmiştir. Uygulama çalışmasında elmalar, bakır bir ibrik, dantel bir masa örtüsü, 1980'li yıllardan kalma bir perde ve bir elma bahçesi kompozisyon öğeleri olarak kullanılmıştır. Ayrıca, Süleyman Seyyid'in natürmort resimlerine gönderme yapmak amacıyla portakal motifi kompozisyona dâhil edilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda, gündelik nesnelerin kültürel bellek ve kimlik taşıyan simgesel öğeler olarak yorumlanabileceği görülmüştür. Seçilen nesneler geçmişe ait anıları yansıtırken, portakal motifi Türk resmindeki natürmort geleneğiyle bir bağ kurmuştur.

Sonuç: Natürmortun yalnızca nesnelerin betimlenmesine dayanan bir resim türü olmadığı; kültürel bellek, ev içi yaşam ve sanat tarihi ile ilişkiler kurabilen çok katmanlı bir ifade alanı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Resmi, Natürmort, Kültürel Bellek, Süleyman Seyyid, Ev İçi Mekân.

ABSTRACT

GRADUATION PROJECT

CULTUREL MEMORY İN THE STİLL- LİFE TRADİTİON İN TURKİSH PAİNTİNG

Nisanur Yağan

Purpose: This study aims to examine the still life tradition in Turkish painting within the context of cultural memory, domestic space, and references to art history, and to present a contemporary interpretation of these concepts through an artistic practice.

Method:A literature review on the still life tradition in Turkish painting was conducted, and selected art historical examples were examined. In the practical work, apples, a copper ewer, a lace tablecloth, a curtain dating from the 1980s, and an apple orchard were used as compositional elements. In addition, an orange motif was included as a reference to the still life paintings of Süleyman Seyyid.

Findings: The study revealed that everyday objects can be interpreted as symbolic elements carrying cultural memory and identity. While the selected objects reflected memories of the past, the orange motif established a connection with the still life tradition in Turkish painting.

Conclusion: It was concluded that still life is not merely a genre based on the depiction of objects, but a multilayered field of expression capable of establishing relationships with cultural memory, domestic life, and art history.

Keywords: Turkish Painting, Still Life, Cultural Memory, Süleyman Seyyid, Domestic, Space.

İÇİNDEKİLER

ÖZET…….ii
ABSTRACT……..iii
RESİMLER DİZİNİ……..iv
GİRİŞ…….v
1.BÖLÜM:ARAŞTIRMA RAPORU……....3
1.1. NATÜRMORT……...3
2 .TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT GELENEĞİ……4
2.1. Osmanlıdan Cumhuriyet'e Natürmort……4
3.1. OSMANLI DÖNEMİ NATÜRMORT SANATÇILARI…….....5
Şeker Ahmet Paşa……..5
Hüseyin Zekai Paşa……7
Osman Hamdi Bey…….8
Hoca Ali Rıza……11
SÜLEYMAN SEYYİD VE TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT……..12
2. BÖLÜM:UYGULAMA RAPORU……..17
Uygulamanın Yapılış Gerekçesi……17
İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar……...17
Uygulamanın Düşünsel Yönü……...18
RESİMLER……20
SONUÇ……..27
KAYNAKÇA…….29
ÖZGEÇMİŞ……...32

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. *Şeker Ahmet Paşa, " Ayvalı Natürmort" t.ü.y.b, (92x130 cm) 1906 Türkiye İş Bankası Resim Heykel……5*

Resim 2. *Şeker Ahmet Paşa,, "Çiçekli Natürmort" t.ü.y.b (67,5x92cm) ,1841, Sakıp Sabancı Müzesi Koleksiyonu……6*

Resim 3. *Hüseyin Zekai Paşa, Karpuzlu Natürmort, t.ü.y.b (81,5x117cm),1919 Sakıp Sabancı Müzesi Koleksiyonu……8*

Resim 4. *Osman Hamdi Bey," Vazoda Çiçekler"t.,ü.y.b, (71,5x58.5cm),1876 Sakıp Sabancı Müzesi ……10*

Resim 5. *Hoca Ali Rıza, "Yemişler",k .ü.y.b ,(24x16cm) ,1900 Ankara Milli Kütüphane Koleksiyonu……12*

Resim 6. *Süleyman Seyyid, "Vazoda Güller" t.ü.y.b, (32,5x46 cm),1913 Özel Koleksiyonu……14*

Resim 7. *Süleyman Seyyid," Portakallı Natürmort", t.ü.y.b, (33x40,5cm), 1895 Ankara Resim ve Heykel Müzesi……15*

Resim 8. . *Süleyman Seyyid, "Meyve Tabağı", t.ü.y.b, (54x65cm), 1895 Özel Koleksiyonu……16*

Resim 9. *Nisanur Yağan, "Portakallı Natürmort 1 " kolaj (eskiz),2025……21*

Resim 10. *Nisanur Yağan, "Portakallı Natürmort 2" kolaj (eskiz),2025……22*

Resim 11. *Nisanur Yağan " Portakallı Natürmort 3 " kolaj (eskiz),2026……23*

Resim 12. *Nisanur Yağan "Portakallı Natürmort 1" t.ü.y.b, (90x120cm), 2025……24*

Resim 13. *Nisanur Yağan " Portakallı Natürmort 2 "t.ü.y.b, (90x120cm), 2026……25*

Resim 14. *Nisanur Yağan " Portakallı Natürmort 3 " t.ü.y.b, (90x120cm), 2026……26*

Resim 15. *Nisanur Yağan , Mezuniyet Sergisinden Görünüm,Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı, Erzurum……27*

GİRİŞ

Natürmort, sanat tarihinde cansız nesnelerin belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilerek resmedildiği bir resim türü olarak tanımlanmaktadır. Meyveler, çiçekler, mutfak eşyaları, günlük kullanım nesneleri ve çeşitli objeler natürmort resimlerinin temel unsurlarını oluşturur. Ancak natürmort, yalnızca nesnelerin görsel betimlenmesinden ibaret değildir; aynı zamanda dönemin yaşam biçimini, kültürel değerlerini ve sanatçının dünyaya bakışını yansıtan önemli bir ifade alanıdır. Bu nedenle natürmort, sanat tarihi boyunca estetik olduğu kadar simgesel ve kavramsal anlamlar da taşımıştır. Batı sanatında özellikle 17. yüzyıl Hollanda resminde bağımsız bir tür hâline gelen natürmort, zamanla zenginleşerek farklı anlam katmanları kazanmıştır. Meyveler, çiçekler ve gündelik yaşam nesneleri aracılığıyla yaşamın geçiciliği, zamanın akışı, ölüm ve bereket gibi kavramlar ifade edilmiştir (Gombrich, 2018). Bu yönüyle natürmort, görünürde sade bir konuya sahip olsa da derin anlamlar barındıran bir resim türü olarak değerlendirilmektedir. Türk resminde natürmortun gelişimi ise Batılılaşma süreciyle birlikte başlamış ve 19. yüzyıldan itibaren önemli bir yer edinmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Batı resim anlayışının eğitim kurumları aracılığıyla yaygınlaşması, natürmortun da sanatçılar tarafından benimsenmesine olanak sağlamıştır. Özellikle Süleyman Seyyid gibi sanatçılar, nesneleri gözleme dayalı bir anlayışla ele alarak Türk resminde natürmort geleneğinin temellerini atmışlardır.

Cumhuriyet döneminde ise natürmort, akademik sanat eğitiminin önemli çalışma alanlarından biri hâline gelmiş ve sanatçılar tarafından farklı yorumlarla geliştirilmiştir (Renda, 2001) Günümüzde natürmort, yalnızca teknik bir çalışma alanı olarak değil; kültürel kimlik, bireysel hafıza ve toplumsal belleğin ifade edildiği bir sanat pratiği olarak da değerlendirilmektedir. Gündelik yaşamda kullanılan nesneler, ait oldukları kültürün izlerini taşıyarak geçmiş ile bugün arasında bir bağ kurmaktadır.

Bu nedenle natürmort resimleri, toplumların yaşambiçimlerini ve kültürel değerlerini görünür kılan önemli görsel belgeler niteliğindedir. Bu çalışma, Türk resminde natürmort geleneğini tarihsel ve kavramsal açıdan incelemeyi amaçlamaktadır

Bununla birlikte araştırmanın temel odağını sanatçının kendiuygulama çalışması oluşturmaktadır. Çalışmada yer alan elmalar, bakır ibrik, dantel masa örtüsü, 1980'li yıllara ait perde ve pencereden görünen elma bahçesi gibi unsurlar aracılığıyla kültürel bellek, ev içi mekân ve sanat tarihi arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Ayrıca Süleyman Seyyid'in portakallı natürmortlarına yapılan bilinçli gönderme sayesinde geçmiş ile günümüz arasında görsel ve düşünsel bir bağ kurulmuştur. Böylece natürmort, yalnızca nesnelerin temsil edildiği bir resim türü olmaktan çıkarak kültürel hafıza, mekân ve sanat tarihiyle ilişki kuran çok katmanlı bir anlatım alanı olarak ele alınmıştır.

1.BÖLÜM: ARAŞTIRMA RAPORU

1.1. NATÜRMORT

Geleneksel tanımı ile (Natürmort) , gündelik nesneleri, meyveleri, çiçekleri, ölü hayvanları konu alan bir resim türüdür. İlk defa 17. Yüzyılda Hollanda sanatında stillieven olarak adlandırılmıştır; Türkçe' ye Fransızca natüre –morte kelimesinden geçmiştir. Nature doğa, morte ise ölü cansız anlamındadır.İngilizce de ise , natürmortü tanımlamak için still- life kelimesi kullanılır. Still hareketsiz , life ise hayat , canlılık anlamındadır.

Batı sanatında özellikle 17. Yüzyıl Hollanda resminde bağımsız bir tür haline gelen natürmort, zamanla sembolik ve kavramsal anlamlar yüklenerek gelişmiştir. (Gombrich, 2018). Türk resminde ise natürmortün gelişimi Batılılaşma süreciyle paralel ilerlemiş ve kültürel farklılıklar doğrultusunda özgün bir yenilik kazanmıştır. (Renda, 2001).

İlk örneklerine Mısır mezarlarında, Antik Yunan sanatında, Roma dönemi fresko ve mozaiklerde rastlansa da natürmort ifade biçimi ve bir konuyu tamamlayıcı özelliğinden çok konunun kendisi olarak 17. Yüzyıl Hollanda Sanatıyla öne çıkmıştır. " İskenderiye döneminde sıradan eşyalar Pompei ve Herculanum resim ve mozaiklerinde günlük nesneler içinde görülmekteydi. Fakat Batı resminde natürmortun en yakın kaynakları 15. Yüzyılda nesnelerin betimlenmesine göreli bir özgürlük tanıyan minyatürlerde ve göz aldatmacasına önem veren italyan kakma işlerinde aranmalıdır. Aertsen, 16. Yüzyılda tablolarını yiyecek sergileriyle donatmış, aynı yüzyılın sonunda Caravaggio ünlü meyve sepetini yapmışsa da natürmortun altın çağı 17.Yüzyılda başlamıştır. (Eroğlu,2003:256)

2. TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT GELENEĞİ

2.1. Osmanlı' dan Cumhuriyet' e Natürmort

18. yüzyıl Osmanlı'nın batılılaşmasıyla birlikte batı resim özelliklerine minyatür sanatıyla girmiştir. Minyatürlerde yer alan sofra betimlemeleri ve gündelik yaşam nesneleri natürmort anlayışının dolaylı örnekleri olarak değerlendirilmektedir (And, 2014). Saray'a Avrupadan gelen eşyalar ve resimli kitaplar, minyaürlerdeki tarihi konuların yerini çiçek, manzara resimleri, kılık kıyafet ve portre resimlere bırakmıştır. Dönemin önemli nakkaşlarından biri olan Ali Üsküdari'nin çalışmaları katmerli gülleri, sümbülleri, laleleri vb. canlı parlak renkli ve gölgelidir. Aynı dönemde bulunan nakkaş Abdullah Buhari'nin çalışmaları ise gerçekçi biçimde resmetiği çiçek çalışmaları ile tanınır.

Lale Devri'nin en ünlü nakkaşı Levni'nin tek tek sayfalara resmettiği kadın-erkek figürü etrafındaki bitkisel motiflerle zariflik ve bütün sağlamıştır. Ayrıca Surname-i Vehbi adlı III.Ahmed'in şehzadelerinin sünnet düğününün anlatıldığı kitaptaki 'Meyvelerin Geçişi'nde sepetlerin içindeki elmalar, narlar, incirler ve erikler hacimli duruşlarıyla natürmort bir kompozisyon oluşturur gibiler. Levni'den sonra 18. yüzyıl sonlarında ve 19. yüzyıl başlarında manzara ve çiçek resimlerine ilgi artar. 19. yüzyılda Askeri ve Sivil okullarda Batılı anlayışta perspektifli resim derslerinin konmasıyla ilk örneklerini görmeye başladığımız resimlerin konuları ağırlıklı olarak manzara ve niteliklerinin güçlü olmasıyla dikkat çeken tabiat-ı sakine denilen natürmort'tur.

3. OSMANLI DÖNEMİ NATÜRMORT SANATÇILARI

Şeker Ahmet Paşa

Ahmet Ali, 1841 yılında ressamlar şehri olarak tabir edilen Üsküdar'da doğmuştur. Babası Ali Efendi'dir. Eniştesi Yahya Paşa himayesinde büyümüştür. 1846 yılında daha beş yaşında iken Üsküdar ilkokuluna girmiş ve orada dokuz sene eğitim görmüştür. 1855 yılında, 14 yaşında iken o zaman küçük yaşta öğrenci alan Tıbbiye'ye, sınavı kazanarak kaydolmuştur. Yaşıtlarına göre başarılı ve yetenekli bir öğrenci olan Ahmet Ali'nin bu özellikleri kendiside güzel sanatlarla ilgilenen Abdülaziz tarafından duyulmuş ve onun tarafından eğitim ve öğretimini tamamlaması için 1861 yılında Paris'teki Mekteb-i Osmani'ye gönderiliyor (Dürrüoğlu, 1977:3) Türk resim sanatında batılı anlamda ilk temellerini atmıştır. Osmanlı döneminde ilk resim sergisi açmıştır. Sanatçı, neşeli, nazik ve hoşsohbet karakterinden dolayı çevresi tarafından (Şeker) lakabıyla anılmıştır.

Resim 3. . *Şeker Ahmet Paşa, Ayvalı Natürmort t.ü.y.b, (92x130 cm), 1906, Türkiye İş Bankası*

Şeker Ahmet Paşa'nın 1904 tarihli (Ayvalı Natürmort) adlı eseri, natürmort ile peyzajı bir araya getiren özgün bir kompozisyondur. Orman ortamı nedeniyle ilk bakışta bir peyzaj gibi görünse de, merkezde yer alan ayvalar eserin natürmort özelliğini öne çıkarır. Ressam, ayvaları bir çınar ağacının gövdesindeki kırık dala asarak doğa ile nesneleri bütünleştirmiştir. Ağacın dalları bilinçli olarak aşağı sarkıtılmış ve doğal bir sergileme alanı gibi kullanılmıştır. Kırık dal ayrıntısı özellikle gösterilerek doğanın gerçek ve çeşitli yönleri vurgulanmıştır. Belirsiz ve gizemli bir orman atmosferine sahip olan eser, izleyicide hayal gücünü harekete geçiren, alışılmadık ve büyülü bir etki bırakmaktadır**.**

Resim 3. *Şeker Ahmet Paşa, Çiçekli Natürmort, t.ü.y.b (67,5x92cm) ,1841, Sakıp Sabancı Müzesi Koleksiyonu*

Türk resim sanatının öncülerinden olan Şeker Ahmet Paşa, meyve kompozisyonlarının yanı sıra incelikli çiçekli natürmort eserleriyle de ün kazanmıştır. Tablolarında koyu fonlar üzerinde ışıkla aydınlanan çiçekleri kullanarak derinlik, hacim ve güçlü bir canlılık yaratmayı başarmıştı.

Çiçeklerin bir kısmı canlı ve taze görünürken bazıları solmaya başlamıştır Bu durum yaşamın geçiciliğini, zamanın akışını ve doğadaki değişimi simgeler. Natürmort geleneğinde sıkça karşılaşılan "fanilik" düşüncesi burada hissedilmektedir.

Hüseyin Zekai Paşa

Harbiye kökenli ressamlardan Üsküdarlı Hüseyin Zekâi Paşa, Rüsûmat (Vergi Dairesi) memuru İbrahim Efendi'nin oğludur. Resim sevgisi küçük yaşta başlayan, hatta 7-8 yaşındayken kitaplarının arasında resim defteri gören hocası tarafından ağır biçimde cezalandırılan Hüseyin Zekâi Paşa, Osman Nuri Paşa ve Süleyman Seyyid'in yanı sıra Mekteb-i Harbiye'deki Fransız uyruklu Pierre Guès'ten de ders almıştır. Harbiye'de okurken resim yeteneğiyle hocasının ve yakın çevresinin dikkatini çekmiştir.

Harbiye'den yakın arkadaşı Hoca Ali Rıza ve diğer bazı arkadaşlarıyla Erkân-ı Harp Reisi Edhem Paşa'ya başvurarak bir resimhâne açılmasını talep etmişlerdir. Başvuruları kabul olmuş ve Osman Nuri Paşa'nın öğretmenliğinde çalışmalar yapmışlardır.73 Bir yıl içinde yaptıkları tablolar, Sultan II. Abdülhamid'e sunulmuştur. Padişah, 1879'da Hüseyin Zekâi Paşa, Hoca Ali Rıza ve Hasan Rıza Efendi'yi beşinci dereceden Mecîdî Nişanı'yla ödüllendirmiştir. 1881 yılında da kendilerine dördüncü dereceden Mecidî Nişanı verilmiştir. İkinci sınıfta öğrenciyken yaptığı Cülûs Gecesinde Ayasofya adlı resmi başarılı bulunarak saraya yaver olmuştur. Bu resim, bazı kayıtlarda Donanmanın Yaz Gecesi olarak da geçmektedir.1910'dan sonra katıldığı Galatasaray sergileri, Hüseyin Zekâî Paşa'nın Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'yle ilişki kurmasını sağladı. Bu tarihten sonra fotoğrafik gerçekçi anlatım yerinedaha kalın fırça vuruşlarının egemen olduğu izlenimci bir anlayışa yöneldi. Hüseyin Zekâî Paşa'nın ressamlığının ve koleksiyonerliğinin yanı sıra yazarlık yönünün de olduğu bilinmektedir.

Resim 3. *Hüseyin Zekai Paşa, Karpuzlu Natürmort, t.,ü.y.b, (71,5x58.5cm),1919*
Sakıp Sabancı Müzesi Koleksiyonu

Kompozisyonda, beyaz örtülü bir masa üzerinde ikiye kesilmiş büyük bir karpuz, dilimlenmiş meyveler, üzüm salkımları, kavun, nar, ayva, şeftali ve portakal gibi çeşitli meyveler bir araya gelir. Arka planda ise Anadolu motifleriyle desenli bir halı ve stilize motiflerle bezeli, geleneksel Osmanlı seramiğini andıran bir vazo yer alır. Masanın ön plana alınışı, halı kullanımı ve dekoratif öğelerin sahneye dahil edilişi tipik bir Batı natürmort kurgusunu hatırlatır. Ancak bu şema, Osmanlı kültürel atmosferini çağrıştıran yerel unsurlarla birleşir. Sol kenardaki koyu fon, öndeki meyvelerin canlı renklerini öne çıkarırken, düzenlemenin merkezine yerleştirilen karpuz kompozisyona görsel bir ağırlık kazandırır.

Osman Hamdi Bey

1812 yılında İstanbul'da doğan arkeolog ve ressam Osman Hamdi Bey, Sanayi-i Nefise Mekteb-i Âlisi'nin (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin kurucusudur.

1860’da hukuk öğrenimi için Paris’e giden Osman Hamdi Bey, resme olan tutkusu sebebiyle Paris Güzel Sanatlar Yüksek Okuluna devam etti ve dönemin ünlü ressamları Jean-Léon Gérôme ve Gustave Boulanger’den dersler aldı. Aynı yıllarda Paris’e eğitim için gönderilen Süleyman Seyyid ve Ahmed Ali (Şeker) Paşa’yla 1867’de açılan 2. Uluslararası Dünya Sergisi’nde Osmanlı Pavyonu’nun hazırlıklarında çalıştı eserleri sergilendi. Osman Hamdi Bey (1842- 1910), Osmanlı Devleti’nin Dönemi’nde yetişen (1839- 1876) ressam sanatçılarından biridir.

Günümüzde ressam kimliğiyle tanınıyor olsa da yaşadığı dönemde, Osmanlı Devleti’nin batılılaşma sürecinde öncü (kurucu) görevler üstlendiği bilinmektedir. Arkeoloji biliminin yerleşmesinde görev alması ve müze açma girişimleri bu görevlere örnek olarak verilebilir. Ayrıca bürokratik görevlerini sürdürürken de resim yapmayı bırakmamıştır (Yalçın & Özdoğlar, 2023: 187). Osman Hamdi Bey, bir aydın ve ressam olarak Osmanlı Devleti’nin Tanzimat Döneminde gelişim gösteren modernleşme sürecinde yetişmiştir.

Özellikle sanat alanında yapılan gelişmelere hem ressam hem de bürokrat olarak katkı sağlamıştır. Bugün ressam kimliğiyle tanınıyor olsa da yaşadığı dönemde arkeoloji biliminin gelişmesinde öncü katkıları olmuştur. Ayrıca ülkesindeki değerli sanat eserlerinin Batı’ya götürülmesine engel olarak müze açma girişimlerini üstlenmiştir. Bu görevlerini sürdürürken de tutkuyla bağlandığı resim sanatından vazgeçmemiş ve birçok eser üretmiştir (Mansel, 1959: 291).

Resim 4. *Osman Hamdi Bey, Vazoda Çiçekler, t.,ü.y.b, (71,5x58.5cm),1876*

Sakıp Sabancı Müzesi

Osman Hamdi Bey, (Vazodaki Çiçekler) adlı eserinde Kısmen görülen ahşap bir masanın üzerine yerleştirilmiş, şakayık ve tavus kuşu motifli Çin porseleni vazo, içinde kuru başak dalları ile resmin merkezini oluşturur. Kırmızı püsküllü mavi bir takke, ucu masanın kenarından sarkan bir kumaş parçasının üzerinde üst üste istiflenmiş kitaplara dayanmış olarak vazonun sağında durmaktadır. Vazonun solunda, içerisinde birkaç başak dalıyla dar ağızlı, yayvan bir Memluk işi bakır kap vardır.

Resimde ayrıca sol yukarıdan asılarakyerleştirilmiş olan Uşak halısı detayı görülür. Avrupa resminde 14. yüzyıldan itibaren doğuya özgü halıların kullanımı popülerlik kazanmıştır. Bu tablolar erken tarihli Ortadoğu halıları araştırmacıları için birer kaynak niteliği taşır. Halı tiplerini tanımlamada, resimlerinde halıları sıkça kullanan Holbein, Lotto, Ghirlandaio ve Crivelli gibi Avrupalı ressamların isimleri kullanılmaktadır..

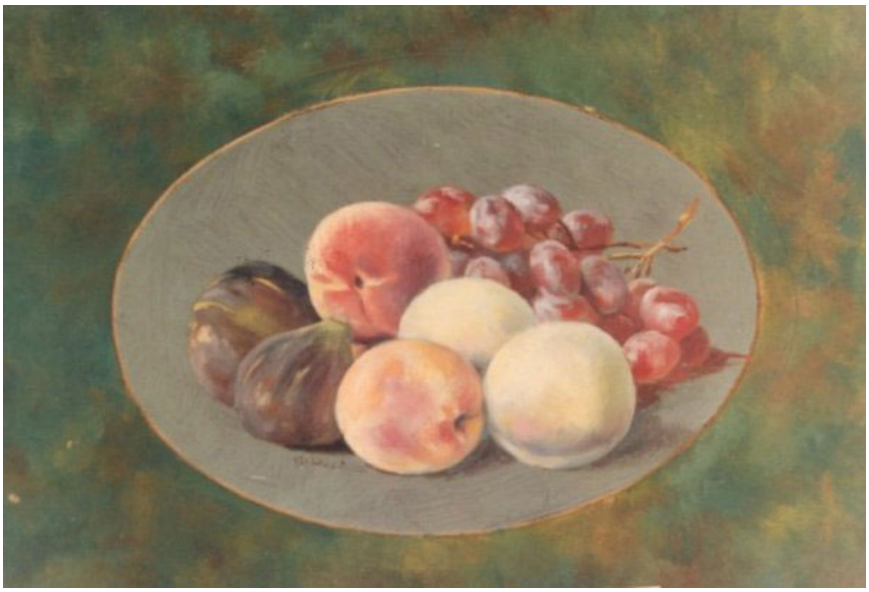
Avrupa ressamların tablolarında bu halıların varlığı, hem zenginlik, güç, kutsallık ile ilişkilendirilimekte, hem de resmedilen figürün eğitim seviyesi, sosyal ve ekonomik statüsünün yüksekliğini de göstermekteydi. Osman Hamdi Bey de tablolarında halı unsuruna çokça yer vermiş fakat kendi koleksiyonunda yer alan aynı grup halı gruplarını kullanmıştı; bu yüzden resimlerinde farklı halı tipleri yer almaz. Vazoda Çiçekler tablosundaki Uşak halısı ise Osman Hamdi Bey'in tablolarında tekrarlanmayan bir halı tipidir.

Hoca Ali Rıza

Hoca Ali Rıza Bey 1858'de Üsküdar'da doğdu. Süvari binbaşısı Mehmet Rüştü beyin oğludur. Mekteb-i Harbiye mezunu asker ressamlardan olan Hoca Ali Rıza, ilk resim eğitimini Saray Yaveri Osman Nuri Paşa (1839-1906) ve Süleyman Seyyid'den aldı..Pek çok okulda resim öğretmenliği yapması sebebiyle yaşadığı dönemde de "Hoca" lakabıyla tanındı. Sanatçı, doğadan eskizler yapan ilk Türk ressamlarından biridir. Daha öğrencilik yıllarında yaptığı resimler, 11. Abdülhamid tarafından çok beğenildi ve 1881 yılında Mecidi Nişanla ödüllendirildi.1884 yılında Harbiye'nin öğretmen sınıfından mezun olan sanatçı, Osman Nuri Paşanın yardımcısı olarak okulun resim öğretmenliğine atandı. 1895 yılında Yıldız Porselen Fabrikasında desen çalışmaları yaptı, 1903 yılında Osmanlı Kıyafetleri albümü hazırladı.

1990 yılında Harbiye Mektebi Matbaası'nın baş ressamlığına, 1910 yılında Şehzadegân sınıfına resim öğretmeni olarak atandı. 1911 yılında emekli olduktan sonra İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'nde peyzaj öğretmenliği ve çeşitli liselerde resim öğretmenliği yaptı.

Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin kurucularından olan sanatçı, Galatasaray sergilerine katıldı. ve kişisel sergiler açtı. İstanbul'un neredeyse her köşesini gerçekçi, sıcak ve samimi bir tutumla resmetti. Şeffaf ve sıcak renklerin hakim olduğu bol ışıklı İstanbul görünümleri sanatçının özgün üslubunu yansıtan en güzel örneklerdir. 1930 yılında Üsküdar'da hayata veda eden Ali Rıza Bey Karacaahmet'de yatmaktadır.

Resim 5. *Hoca Ali Rıza, Yemişler,K.ü.y.b ,24x16cm,1900*
Ankara Milli Kütüphane Koleksiyonu

Hoca Ali Rıza, (Yemişler) adlı eserinde inde incir, üzüm, armut, şeftali veya portakal gibi dönemsel meyveleri/yemişleri, sade ve doğal bir kompozisyonla betimler. Bu eserlerde genellikle Osmanlı natürmort geleneğinin izleri ile Batı'nın gerçekçi ve gözlemci üslubu harmanlanır. Hoca Ali Rıza, daha çok İstanbul'un tarihi silüetini ve peyzajları(manzaralarını) resmetmesiyle bilinir. Dolayısıyla "Yemişler" ve benzeri natürmortları, sanatçının daha farklı bir yönünü gösteren kıymetli ve nadir koleksiyon parçaları arasında yer alır.

SÜLEYMAN SEYYİD VE TÜRK RESMİNDE NATÜRMORT

Süleyman Seyyid, Türk resim tarihinde natürmort türünün öncü isimlerinden biri olarak kabul edilir. Özellikle meyve natürmortları, ışık-gölge kullanımı ve nesnelerin plastik değerleri açısından dikkat çeker (İnal, 1995) Sedef sanatkârlarından ve sedefin kakmacı ustalarından Süleyman Ağa'nın torunu ve Kartal Maltepe'sinin tanınmış simalarından Hacı İsmail Ağa'nın oğlu olan ressamımız, 1842 yılında Üsküdar'da doğdu. Dedesi Süleyman'ın adı verildi.

Gençlik yıllarında kazdırdığı mühürde (Esseyid Süleyman) adını kullandı. Harbiye Mektebi'ne girdiğinde imzasını yalnızca (Seyyid) olarak atardı . 1862'de Paris'te açılan Mekteb-i Osmani'ye gönderilen ilk talebeler arasında yer aldı ve bu okulda eğitim gördü. Bu okulun 1875'te kapanmasından sonra dönemin ünlü hocalarından ressam Cabanel'in (1880-1889) atölyesine girdi. Paris'te sekiz yıl kaldıktan sonra bir yıl da İtalya'da çalışmalarını sürdürdü. 1870 yılında İstanbul'a döndü.

Süleyman Seyyid yurda döndükten sonra Harbiye Mektebi resim öğretmenliğine tayin edildi, ancak okulun diğer resim öğretmeni olan Şeker Ahmet Paşa ile Paris'teki öğrencilikleri döneminde başlayıp giderek büyüyen sanat yaklaşımları konusundaki fikir ayrılıkları nedeni ile buradaki görevinden istifa ederek 1880'de Kuleli Askerî İdadisi'ne geçti. 1884 yılında ise Askerî Tıbbıye İdadisi resim öğretmenliğine geçerek, sanat hayatı ve öğretmenliği 1910 senesine kadar 26 sene boyunca bu sürdürdü.

Süleyman Seyyit Bey, askerî mekteplerde toplam olarak 36 yıl hocalık yapmış; miralaylık rütbesine kadar yükselmiştir. Bu nedenle subaylar ve doktorlar arasında tanınır. Leylaklar adlı ünlü natürmortu ile Paris Dünya Sergisi'nden madalya kazanan Süleyman Seyyid, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane'nin ilk kuruluşunda ders programlarını düzenleyerek Tanzimat döneminde Batılılaşma hareketine katkılar sağlamış ayrıca İstikbal ve Osmanlı gazetelerinde sanat yazarlığı ve çevirmenlik görevlerini de üstlenmiştir. Sanatçı, çalışma hayatı boyunca Üsküdar Nuhkuyusu'nda büyük ahşap bir evde yaşadı; Çamlıca, Kısıklı, Bulgurlu, Hekimbaşı, Dudullu, Kayışdağı, Alemdağı, Fenerbahçe gibi yerler onun için esin kaynağı oldu. Ancak Üsküdar'la ilgili resimlerinin çok azı günümüze ulaştı. 1910 yılında albay rütbesi ile emekli oldu ve Sarıyer'e taşındı. Pertev Boyar'a göre, hak ettiği maaşları tahsil edebilmek için uzun süre emek verdiği değerli eserlerini zamanın ileri gelenlerine hediye etmek zorunda kalarak mağdur da olmuş ve hayatta iken yapıtlarından dolayı hiçbir maddi yarar elde edememişti. Sanatçı, 23 Eylül 1913'te Sarıyer'de öldü.

Resim 6. *Süleyman Seyyid, Vazoda Güller, " t.ü.y.b, (32,5x46 cm),1913*
Özel Koleksiyonu

Süleyman Seyyid, doğa karşısında son derece titiz ve naturalist (doğalcı) bir yaklaşım benimser. Çiçeklerin organik yapıları, yaprakların formları ve taç yaprakların kıvrımları optik bir gerçeklikle verilir. Ressam, doğadaki renk ve biçimlere sıkı sıkıya bağlı kalarak eşsiz bir anlatım yakalamıştır. Gül, Osmanlı minyatür ve süsleme sanatlarında zarafeti, sevgiyi ve maneviyatı simgeleyen önemli bir motiftir.Süleyman Seyyid, bu köklü doğu simgesini Paris'te aldığı akademik Batı resim eğitimiyle harmanlar. Kompozisyon yapısı itibarıyla tamamen Batılı bir natürmort kurgusu içerse de tuvaldeki o zarif gül aranjmanı derin bir doğu estetiği ve duygusu taşır.

Resim 7. *Süleyman Seyyid, Portakallı Natürmort, t.ü.y.b, (33x40,5cm), 1895*
Ankara Resim ve Heykel Müzesi

Yapıtlarında perspektifi ve geometrik sağlamlığı öne çıkaran Süleyman Seyyid, doğayı fotoğrafik bir gerçeklikle yansıtan, taklit eden bir sanatçı olmaktan uzak durmuş, ölçülü, yalın, süssüz, indirgeyici bir tavır içinde olmuştur. Renkleri, hocası Alaxandre Cabanel'inki gibi tonlamalardan uzak, taze ve şeffaftır. Çağdaşı Şeker Ahmed Paşa ve Hüseyin Zekai Paşa'nın kalabalık, ışıltılı, zengin natürmortlarının aksine Süleyman Seyyid, Portakallı Natürmort' unda meyvelerden oluşan bir kompozisyon yaratmaktan kaçınarak meyvenin özünü yakalayan, portreleştiren yalın bir anlatım yeğlemiştir. (Z. Yasa-Yaman, 2012, s.112. Portakallı Natürmort, yalınlığı, doku başarısı ve ışık-gölge detaylarıyla ressamın bu alandaki ustalığını yansıtan önemli bir başyapıttır. Portakalın kabuğu, dilimleri ve üzerindeki ışık gölgeleri gerçeğe çok yakın bir şeffaflık ve tazelikte işlenmiştir. Meyveyi tekrar bütün oluşturabilecek şekilde dilimleyerek kompozisyona modern ve analitik bir yaklaşım katar.

Resim 8 . *Süleyman Seyyid, Meyve Tabağı, t.ü.y.b, (54x65cm), 1895*

Özel Koleksiyonu

Meyvelerin hareli kabuklarını, buğulu iç dokularını ve porselen tabaklardaki canlı renk Tonlarını kusursuz bir gerçeklikle tuvale aktarmıştır.Kompozisyon kurgusu genellikle masalar Üzerine yerleştirilmiş kesilmiş meyveler detayları eserlerinin merkezini oluşturur.Arka Plan Eserlerinde arka planı genellikle sade, hafifçe kıvrımlı ve açık renk bir fonla oluşturarak dikkatin doğrudan tabağa ve meyvelere çekilmesini sağlar. Bu eser,Osmanlı'da Batılı anlamdaki natürmort geleneğinin yerleşmeye başladığı dönemin önemli örneklerinden biridir. Meyvelerin özenle dizilişi ve gerçekçi betimlenişi, sanatçının akademik eğitimini yansıtır. Natürmortun merkezinde yer alan meyve tabağı düzeni temsil ederken, çevreye dağılan meyveler kompozisyona doğal bir görünüm kazandırır. Ayrıca Osmanlı görsel şölende ki meyveler yalnızca estetik nesneler değil; bereket, bolluk ve doğanın sunduğu nimetlerin sembolü olarak da yorumlanabilmektedir.

2. BÖLÜM

UYGULAMA RAPORU

Uygulamanın Yapılış Gerekçesi

Türk resim sanatında önemli bir yere sahip olan natürmort geleneğini kültürel bellek, ev içi mekân ve sanat tarihine yapılan göndermeler bağlamında yeniden yorumlamaktır. Natürmort türü, tarih boyunca çoğunlukla nesnelerin estetik düzenlenişi üzerinden değerlendirilmiş olsa da, günümüzde nesnelerin taşıdığı kültürel ve toplumsal anlamlar da sanatçılar tarafından araştırılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada yalnızca meyvelerin biçimsel görünüşlerinin aktarılması değil, aynı zamanda bu nesnelerin çağrıştırdığı kültürel değerlerin görünür kılınması amaçlanmıştır.

Kompozisyonda yer alan elmalar, Anadolu coğrafyasında sıkça karşılaşılan ve gündelik yaşamın bir parçası olan bir meyve olarak tercih edilmiştir. Elmaların yanı sıra bakır ibrik, dantel örtü ve geçmiş dönemleri çağrıştıran perde gibi unsurlar kullanılarak izleyicinin belleğinde yer alan tanıdık mekân imgelerine gönderme yapılmıştır.

Süleyman Seyyid'in natürmortlarında sıklıkla görülen portakal öğesine yer verilerek Türk resim tarihinin önemli temsilcilerinden biriyle görsel bir bağ kurulması hedeflenmiştir. Böylece çalışma hem geleneksel natürmort anlayışına hem de kültürel belleğe ilişkin bir araştırma niteliği kazanmıştır.

İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar

Uygulama çalışması, yatay formatta tasarlanmış bir natürmort kompozisyonundan oluşmaktadır. merkezinde bulunan elmalar, görsel ağırlık noktası oluşturarak izleyicinin dikkatini ilk anda üzerine çekmektedir.

Elmaların farklı yönlerde yerleştirilmesi ve bazı meyvelerin masa üzerine dağılmış şekilde konumlandırılması, kompozisyona doğal bir görünüm kazandırmıştır.Elmaların yanında bulunan bakır ibrik, hem biçimsel hem de kültürel açıdan önemli bir öğe olarak değerlendirilmiştir. İbriğin metal yüzeyinde oluşan ışık yansımaları, resimdeki hacim ve derinlik etkisini güçlendirirken aynı zamanda geleneksel ev kültürüne dair çağrışımlar oluşturmaktadır. Dantel örtü ise detaylı yüzey yapısıyla kompozisyondaki dokusal çeşitliliği artırmaktadır. Elmaların pürüzsüz yüzeyleri ile dantelin karmaşık dokusu arasında kurulan karşıtlık, resmin plastik değerlerini destekleyen önemli bir unsur hâline gelmiştir.

Arka planda yer alan pencere, natürmort kompozisyonunun geleneksel sınırlarını genişleten bir öğedir. Pencere aracılığıyla görülen elma bahçesi, iç mekân ile dış mekân arasında görsel bir ilişki kurmaktadır. Böylece kompozisyon yalnızca masa üzerindeki nesnelerin betimlenmesiyle sınırlı kalmamakta; doğa ve yaşam döngüsüne ilişkin çağrışımlar da içermektedir.

Renk kullanımı açısından sıcak ve doğal tonlar tercih edilmiştir. Elmaların kırmızı ve yeşil renkleri, bakır ibriğin sıcak kahverengi tonlarıyla uyum içerisindedir. Arka plandaki daha yumuşak renk geçişleri ise ön plandaki nesnelerin vurgulanmasına yardımcı olmaktadır. Işık kaynağının pencere yönünden gelmesi,nesnelerin hacim etkisini artırmakta ve kompozisyonun bütününde dengeli bir ışık-gölge ilişkisi oluşturmaktadır.

Uygulamanın Düşünsel Yönü

Bu uygulama çalışmasının düşünsel temelini kültürel bellek, gündelik yaşam ve sanat tarihi kavramları oluşturmaktadır. Çalışmada natürmort türü, yalnızca nesnelerin resmedildiği bir alan olarak değil, geçmişe ait izlerin ve toplumsal deneyimlerin aktarılabildiği bir anlatım biçimi olarak ele alınmıştır. Bu yaklaşım doğrultusunda seçilen nesneler, estetik özelliklerinin yanı sıra taşıdıkları kültürel anlamlar nedeniyle kompozisyona dâhil edilmiştir.

Elmalar, doğa ve üretimle olan ilişkiyi temsil ederken; bakır ibrik geleneksel yaşam kültürüne, dantel örtü ev içi emeğe ve aile yaşantısına işaret etmektedir. Arka plandaki perde ise belirli bir döneme ait görsel hafızayı canlandıran bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Bu nesneler bir araya geldiğinde, izleyicinin geçmişe dair anılarını harekete geçiren çok katmanlı bir anlatı ortaya çıkmaktadır.Pencereden görülen elma bahçesi, çalışmanın düşünsel boyutunu güçlendiren önemli bir öğedir.

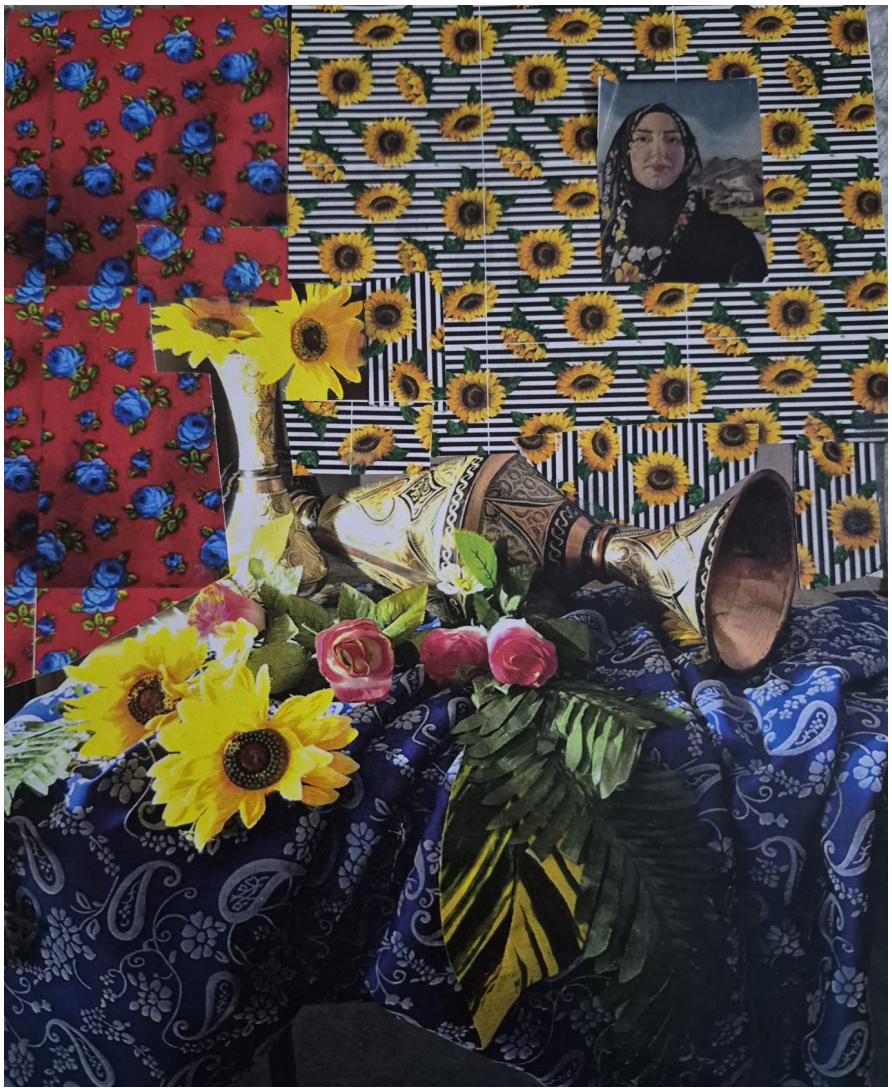
Bahçe, masa üzerindeki elmaların kaynağını görünür kılarak doğa ile insan yaşamı arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir. İç mekân ile dış mekân arasında kurulan bu bağ, yaşamın sürekliliğini ve insanın doğayla olan bağlantısınıvurgulamaktadır.

Ayrıca kompozisyon da yer alan portakal aracılığıyla Süleyman Seyyid'in natürmortlarına yapılan gönderme,çalışmayı Türk resim tarihinin devam eden bir parçası hâline getirmektedir. Böylece eser yalnızca bireysel bir üretim olmaktan çıkarak geçmiş sanat birikimiyle ilişki kuran ve onu güncel bir bakış açısıyla yeniden yorumlayan bir çalışma niteliği kazanmaktadır. Bu yönüyle uygulama, kültürel bellek, sanat tarihi ve gündelik yaşam deneyimlerini aynı resim yüzeyinde bir araya getiren çok katmanlı bir görsel anlatı sunmaktadır.

Ev içi mekânda kullanılan dantel masa örtüsü ve bakır ibrik, Türkiye’de geleneksel yaşam kültürünün önemli unsurlarıdır. Assmann’a göre kültürel bellek, gündelik nesneler aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılır (Assmann, 2018). Bu bağlamda söz konusu nesneler, resimde yalnızca biçimsel ögeler değil, toplumsal hafızayı taşıyan simgeler olarak yer almaktadır.

Sonuç olarak natürmortun, Türk resminde yalnızca estetik bir tür değil, kültürel bellek ve sanat tarihiyle ilişkili çok katmanlı bir anlatım alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Uygulama çalışması, geçmiş ile bugün arasında kurulan bilinçli bir görsel köprü niteliği taşımaktadır.

RESİMLER

Resim 9 . *Nisanur Yağan, Portakallı Natürmort 1 Kolaj (eskiz), 2025*

Resim 10. *Nisanur Yağan, Portakallı Natürmort 1 Kolaj (eskiz), 2025*

Resim 11. *Nisanur Yağan, Portakallı Natürmort 2 Kolaj (eskiz), 2026*

Resim 12. *Nisanur Yağan," Portakallı Natürmort 1" , t.ü y.b, (90x120cm) , 2025*

Resim 13. *Nisanur Yağan," Portakallı Natürmort 2" , t.ü y.b (90x120cm) , 2026*

Resim 14.. *Nisanur Yağan," Portakallı Natürmort 3 " , t.ü y.b, (90x120cm), 2026*

Resim 15. Nisanur Yağan, Mezuniyet Sergisinden Görünüm, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı, ERZURUM

SONUÇ

Bu çalışma, Türk resminde natürmort geleneğini kültürel bellek, ev içi mekân ve sanat tarihine gönderme kavramları çerçevesinde incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sürecinde natürmortun Batı sanatındaki gelişimi ile Türk resmindeki ortaya çıkışı ve dönüşümü ele alınmış, özellikle Süleyman Seyyid'in Türk natürmort resmindeki öncü konumu değerlendirilmiştir.Yapılan incelemeler sonucunda, natürmortun yalnızca nesnelerin estetik bir düzen içerisinde betimlendiği bir resim türü olmadığı; aynı zamanda kültürel değerleri, yaşam biçimlerini bireysel ve toplumsal hafızayı yansıtan önemli bir anlatım alanı olduğu görülmüştür Gündelik yaşamda kullanılan nesneler, resim yüzeyinde yeni anlamlar kazanarak geçmiş ile bugün arasında görsel ve kavramsal bağlar kurabilmektedir.Tezin uygulama bölümünde oluşturulan kompozisyonda elmalar, bakır ibrik, dantel masa örtüsü, 1980'li yıllara ait perde ve pencereden görünen elma bahçesi bir araya getirilerek kültürel belleği çağrıştıran bir atmosfer oluşturulmuştur.

Bu nesneler, Türkiye'de farklı kuşakların ortak hafızasında yer eden gündelik yaşam unsurlarını temsil etmektedir. Böylece çalışma, yalnızca bir natürmort düzenlemesi olmaktan çıkarak geçmişe ait izlerin günümüz sanat pratiği içerisinde yeniden yorumlandığı bir anlatı alanına dönüşmüştür. Çalışmanın en önemli yönlerinden biri, Süleyman Seyyid'in natürmort geleneğiyle kurduğu ilişkidir. Sanatçının portakallı natürmortlarından hareketle kompozisyon dâhil edilen portakal, tarihsel bir gönderme işlevi üstlenmektedir. Bu unsur sayesinde uygulama çalışması, Türk resim tarihinin önemli bir temsilcisi olan Süleyman Seyyid'in eserleriyle görsel bir diyalog kurmaktadır. Ancak amaç, sanatçının eserini doğrudan tekrar etmek değil; onun natürmort anlayışını güncel bir bakış açısıyla yeniden yorumlamaktır. Bu nedenle portakal, hem geçmişe yapılan bir saygı duruşu hem de yeni bir kompozisyon içerisinde farklı anlamlar kazanan bir görsel unsur olarak değerlendirilmiştir.Pencereden görünen elma bahçesi ise natürmortun geleneksel sınırlarını genişleten önemli bir öge olarak öne çıkmaktadır.

İç mekân ile dış mekân arasında kurulan bu ilişki, doğa ile insan yaşamı arasındaki sürekliliği vurgulamakta ve resme mekânsal derinlik kazandırmaktadır. Aynı zamanda elmanın kaynağı olan bahçenin görünür kılınması, nesnenin yalnızca bir obje olarak değil, üretim ve yaşam döngüsünün bir parçası olarak ele alınmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, Türk resminde natürmort geleneğinin günümüzde de yeni yorumlara açık olduğunu göstermektedir. Kültürel belleği taşıyan nesneler, ev içi mekân unsurları ve sanat tarihine yapılan bilinçli göndermeler aracılığıyla natürmortun anlatım olanakları genişletilebilmektedir. Uygulama çalışması, geçmişten gelen bir sanat geleneğini güncel bir bakış açısıyla yeniden ele alırken, Türk resim tarihinin önemli isimlerinden Süleyman Seyyid ile çağdaş bir görsel diyalog kurarak bu geleneğin sürekliliğine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

KAYNAKÇA

. *Gombrıch, E.H. 2004. Sanatın Öyküsü. (Çev. Erol Erduran, Ömer Erduran), Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 430-433.*

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/89599

Özkan Eroğlu, 2003. Resim Sanatı Sözlüğü (Birinci Baskı). Nelli Sanat Evi Yayınları,

İstanbul, s. 256

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/89599

Renda, G. (2001). Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı. Ankara: Hacettepe Yayınları.

https://www.artiummodern.com/urun/2028600/batililasma-doneminde-turk-resim-sanati-1700-1850-metin-gunsel-renda-hacettepe

And, M. (2014). Osmanlı Kültüründe Sanat ve Günlük Yaşam. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/192436

https://www.kulturportali.gov.tr/portal/osman-hamdi-bey

..\AppData\Local\Packages\5319275A.WhatsAppDesktop_cv1g1gvanyjgm\LocalState\sessions\58369F2C0DFA572EBC4B007B68F77D47EF7C14FD\transfers\2026-25\6044_UB_Sanat_Asigi_Bir_Dervis_Mesrep_Kitap_22x28 WEB-3.pdf

https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-h/hoca-ali-riza/hoca-ali-riza-hayati-eserleri-1858-1930/

Yalçın, Ç., Özdoğlar, E. (2023). Osmanlı Resim Sanatında Osman Hamdi Bey Figür ve Mekân Üzerine Bir Araştırma, Tarih ve Gelecek Dergisi, 1: 185-194.

https://www.academia.edu/126069923/Kaplumbaga_Terbiyecisi_Tablosunda_Kaplumbaga_Alegorisi

Mansel, M. (1959). Osman Hamdi Bey, Anadolu Dergisi, 4: 292- 301.

https://www.academia.edu/126069923/Kaplumbaga_Terbiyecisi_Tablosunda_Kaplumbaga_Alegorisi

Z. Yasa-Yaman, (Ed.), İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Sanat, Ankara Resim ve Heykel Müzesi, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012, s. 112.

https://arhm.ktb.gov.tr/artworks/detail/79/portakalli-naturmort

http://lebriz.com/pages/lsd.aspx?lang=TR&sectionID=12&articleID=161&bhcp=1

chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3124342#1292925]-3124342.pdf&referer=https%3A%2F%2Fdergipark.org.tr%2Ftr%2Fpub%2Fmsdergisi%2Farticle%2F1292925%3Fissue_id%3D78088

Mehmed Esad, Mir'at-ı Mekteb-i Harbiye, İstanbul: (Artin Asaduryan) Şirket-i Mürettibiye Matbaası, 1310/1894, 611614; Şehabeddin, "Türk Ressamları: Zekâi Paşa", Millî Mecmua, 16 (1924), 252-254

chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3124342#1292925]-3124342.pdf&referer=https%3A%2F%2Fdergipark.org.tr%2Ftr%2Fpub%2Fmsdergisi%2Farticle%2F1292925%3Fissue_id%3D78088

Şehabeddin, "Türk Ressamları: Zekâi Paşa", Millî Mecmua, 16 (1924), 252-254; Yetik, Ressamlarımız, 73; Öner, "Osmanlı Sarayı ve Yaver Ressamlar", 6-7; Erten, Çok Yönlü Bir Kişilik Hüseyin Zekâi Paşa, 38-92; Özyiğit, "İlk Devir Türk Ressamlarından Bir Kesit", 892-896.

Assmann, J. (2018). Kültürel Bellek. İstanbul: Ayrıntı Yayınlar

https://arkassanatmerkezi.com/portfolio/asker-ressamlar/

https://www.kulturportali.gov.tr/portal/halil-pasa

Seker Ahmet Pasa's Ayvali Naturmort (Still life with Quinces) I believe the use of this image falls under fair use as it is a low-resolution reproduction of a painting. [http://www.sanatmagazin.com/ksres1b.gif Source URL] {{art}}https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Seker_ahmet_pasa_ayvali_naturmort.JPGhttps://w

ww.sakipsabancimuzesi.org/koleksiyonlar-ve-arastirmalar/koleksiyonlar/330/634

https://digitalssm.org/digital/collection/ResimKlksyn/id/1083/

https://digitalssm.org/digital/collection/ResimKlksyn/id/612/

K. Özsezgin, Türk Plastik Sanatçıları Ansiklopedik Sözlük, İstanbul, 1994, s.427,

B. Baş, Osmanlı Estetiğinde Klasik Romantik Bireşimi Süleyman Seyyid (Yüksek Lisans Tezi), Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012 (https://acikerisim.isikun.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11729/1030/320432-2.pdf?sequence=4&isAllowed=y

https://share.google/5NgPa3XWL4eZGrHTf

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ad- Soyad: Nisanur YAĞAN

Doğum Yeri ve Yılı: Erzurum, 2003

EĞİTİM

2009-2021- İlk, Orta ve Lise eğitimini Erzurum' da tamamladı.

2022-2026- Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde Lisans Eğitimini sürdürdü.

PROJELER

2024- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında Erzurum MNG AVM'de düzenlenen canlı resim çalışmasında yer aldı.

2025-Toplumsal Duyarlılık Projeleri (TDP) kapsamında "küçük yetenekler büyük ressamları tanıyor" sosyal sorumluluk projesinde görev aldı.

2025-Toplumsal Duyarlılık Projeleri (TDP) kapsamında "İleri Dönüşümle Yeniden Renklendir Projesi" sosyal sorumluluk projesinde görev aldı.

SERGİLER

2025-Doç. Dr. Cemile Didem ÖZIŞIK Atölyesi Öğrencileri Sergisi, Rektörlük Sanat Galerisi Sergi Alanı, ERZURUM.

2025- "Karaz Sergisi" , Erzurum Müzesi

2026-"Mezuniyet Sergisi", Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı,

ERZURUM